

Geoff Lindsay, Casper Koene, Haldor Øvreeide, Fredi Lang
Ethics for European Psychologists

Hogrefe and Huber Publishers, USA, 2008. 213 s.
[Etika pro evropské psychology]
ISBN 978-0-88937-357-0

Publikace *Etika pro evropské psychology* je sice dílem čtyř jmenovaných autorů, ale k jejímu vzniku významně přispěli svými podněty a zkušenostmi mnozí další psychologové, a to členové Stálého výboru pro etiku (dále SCE) Evropské federace psychologických asociací (EFPA). Výbor se schází jednou za půl roku v některém z evropských měst a sestává ze zástupců několika členských zemí. Českou republiku v něm donedávna a tedy i v době, kdy kniha vznikala, zastupovala PhDr. Hana Junová, která také třikrát zajistila setkání SCE v našem hlavním městě.

O autorech:

Geoff Lindsay je koordinátorem SCE a bývalým předsedou Britské psychologické společnosti, v současné době působí jako vedoucí oddělení edukativní psychologie na univerzitě ve Warwicku ve Velké Británii.

Casper Koene je nizozemský klinický psycholog a psychoterapeut se zaměřením na poruchy učení a chráněné zaměstnání v rámci ambulantní psychiatrie.

Haldor Øvreeide je norský dětský klinický psycholog, pracuje ve svém soukromém středisku pro rodinu a vyučuje terapeutickou komunikaci a etiku.

Fredi Lang působí v oblasti léčby závislostí a AIDS. Je vedoucím etického výboru Federace psychologických asociací v Německu.

Všichni autoři se věnují otázkám profesionální etiky, vyučují či publikují v této oblasti.

Text knihy je členěn do 10 kapitol a uzavírají jej 4 přílohy:

1. **Etický metakodex EFPA**
2. Doporučené postupy při řešení stížností na neetické chování
3. Zásady mediace v kontextu stížností na neetické chování
4. Jak reagovat, jsme-li konfrontováni se stížností.

Záměrem autorů bylo napsat knihu, která by napomáhala rozvíjení etického uvažování a především jednání v praxi. Jádrem textu je Etický metakodex EFPA, který byl vytvořen na základě zkušeností a příspěvků všech členů SCE a zohledňuje tedy různorodé podmínky v členských zemích EFPA, k nimž patří kromě pěti výše zmíněných Belgie, Francie, Irsko, Itálie, Portugalsko, Rakousko, Slovinsko, Švýcarsko a Turecko.

Metakodex byl původně zamýšlen jako vzor pro psychologické asociace jednotlivých zemí, aby případně mohly doplnit či vytvořit etické kodexy vlastní, v základních principech srovnatelné, ale ukázalo se, že je také velmi dobrým vodítkem pro jednotlivce. Nelze jej však používat jako „kuchařku“, jež by nabízela recepty pro řešení etických dilemat. Je spíše pracovním rámcem, stimulujícím etické uvažování. Tímto způsobem je přiblížen

v úvodních třech kapitolách knihy a v následujících jsou pak podrobně rozpracovány hlavní principy kodexu.

Základními etickými principy metakodexu jsou: *respekt, kompetence, odpovědnost a integrita*. Každému z nich je věnována jedna kapitola (4. - 7.), zahrnující nejenom podrobný popis a vymezení, ale zároveň, což jsem ocenila především, pozoruhodné příklady z praxe. Těmi je kniha doslova prošpikována a okořeněna natolik, že ji mohu s přesvědčením doporučit i těm, kteří etické otázky považují za příliš suchopárné. Osmá kapitola pojednává o etických dilematech a rozhodování, devátá pak o způsobech řešení stížností. Opět doporučeníhodné čtivo, a to nejenom pro členy etických komisí, neboť v zájmu každého psychologa jistě je znát postupy, které se ho jednou mohou týkat, poněvadž přes všechnu snahu řídit se pravidly i svědomím můžeme pochybit kdykoli. Desátá, závěrečná kapitola představuje výhled do budoucna. Před jaká etická dilemata nás vývoj postaví? Některá se rýsují už dnes. Problémy používání internetu, válka s terorismem, otázky národní bezpečnosti. Jaké budou dopady na etické úvahy a jednání? G. Lindsay zde opět poukazuje na jmenované čtyři základní principy a zároveň nutnost neustálé reflexe a diskutování vývojových změn, ať už na poli akademické či aplikované psychologie, nebo ve společnosti vůbec.

Pokud jste dočetli až sem, řeknete si možná: „Etika? Máme snad zapotřebí zdvižených ukazováčků, povytažených obočí a pohoršených pohledů? Či snad dokonce kárných komisí a sankcí? K čemu tahle veteš ve svobodném světě? Což nestačí spousta podpisů pod etickými kodexy nejrůznějších odborných společností?“ Kdepak, říkám já. Stoupající množství kodexů i podpisů a etických komisí i stížností jim adresovaných podle mě jen dokládá, že v této oblasti tápeme nebo přímo selháváme. A že je tudíž třeba se tím zabývat. Máte-li tedy chuť se dovědět, jak se k etickým otázkám staví významní evropští psychologové, doporučuji vám tuto knihu. Předkládá etická dilemata přehledně, srozumitelně, jasně, ilustrativně, prakticky. Nepochybně by měla být přeložena do češtiny a doporučena jako základní literatura nejenom pro studenty psychologie.

PhDr. Alena Koblicová
Ordinace klinické psychologie, Praha
(Zástupce ČR v SCE on Ethics EFPA)

Koblicová, A. (2008). Geoff Lindsay, Casper Koene, Haldor Øvreeide, Fredi Lang. Ethics for European Psychologists [recenze]. *E-psychologie* [online], 2(4), 68-69 [cit. vložít datum citování]. Dostupný z WWW: <<http://e-psycholog.eu/pdf/koblicova-rec.pdf>>. ISSN 1802-8853.